

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 10C/15/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6619202224
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gibaľová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2020:6619202224.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Jankou Gibaľovou v spore žalobkyne: Q. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: XXX XX D., toho času bytom: H. II. XXX/XX, XXX XX D., zast.: JUDr. Ladislav Faludi, advokát, so sídlom: 9. mája 20, 985 59 Vidiná proti žalovanému: H. Horváth, nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: H. križovatka XXXX/X, XXX XX D., toho času: R. na výkon väzby a R. na výkon trestu odňatia slobody, O. 8, XXX XX W. W., o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 31.605,60 Eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o jej výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 13.05.2019, doplnenou podaním doručeným súdu dňa 07.06.2019 a opravenou podaním doručeným súdu dňa 21.07.2019 domáhala voči žalovanému zaplataenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

1.1. V odôvodnení žaloby žalobkyňa uviedla, že žalovaný H. M. bol rozsudkom Okresného súdu D. sp. zn. XXT/XX/XXXX zo dňa XX.XX.XXXX uznaný vinným z trestného činu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, nakoľko násilím donútil ženu k súložiu, pričom čin spáchal na chránenej osobe. V dôsledku násilnej trestnej činnosti žalovaného žalobkyňa ako poškodená utrpela poškodenie na zdraví. Podľa lekárskej správy ošetrojúceho lekára žalobkyňa trpí posttraumatickou stresovou poruchou (diagnóza F XX).

1.2. V súvislosti s poškodením zdravia žalobkyňa požiadala o vypracovanie lekárskeho posudku v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z. pre podozrenie z utrpenia vážnej duševnej poruchy vzniknutej pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa požiadala o vyhotovenie lekárskeho posudku v mesiaci máj 2019, pri určení výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádzala zo sumy 2 % z priemernej mesačnej mzdy za rok 2018, čo predstavuje 20,26 Eur za bod.

1.3. V čase podania žaloby na súd lekársky posudok žalobkyne nebol vyhotovený, preto žalobkyňa vychádzala pri výpočte nároku najprv z najvyššej hranice 1500 bodov a žiadala priznať náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 30.390,- Eur (1500 bodov x 20,26 Eur).

1.4. Po podaní žaloby poskytovateľ zdravotnej starostlivosti F. s.r.o. poškodenie zdravia žalobkyne diagnostikoval ako Posttraumatická stresová porucha, položka 255, a ohodnotil počtom bodov 1040 (v

podaní žalobkyne doručenom súdu dňa 07.06.2019 nesprávne uvedené ako 1044 bodov). Žalobkyňa si teda uplatňuje nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 21.070,40 Eur (1040 bodov x 20,26 Eur).

1.5. Žalobkyňa má za to, že poškodenie jej zdravia má nepriaznivé následky pre jej životné úkony, na uspokojovanie jej životných a spoločenských potrieb, ako aj na plnenie jej spoločenských úloh, teda že u nej ako ženy vo vyššom veku (požívajúcej špeciálnu ochranu - chránená osoba) ide o prípad hodný osobitného zreteľa. Podľa svojho vyjadrenia sa žalobkyňa musela vyrovnáť aj so smrťou, nakoľko neverila, že prežije, keď jej žalovaný neustále opakoval, že ju zabije, že zdochne. V dôsledku vytrpenej hrôzy má obavu z ľudí. V obave o svoj život nechodíeva von medzi ľuďmi. Prestala sa spoločensky sýkať, nevie sa v živote ani spoločnosti prispôbiť, vyhýba sa zrakovému kontaktu a uhýba pohľadom. Je emočne otupená, nič ju nebaví.

1.6. Žalobkyňa utrpela vážne psychické poruchy, kvôli ktorým navštevuje ambulantne psychiatra. Aj keď od skutku uplynul viac ako rok, žalobkyňa sa uvedený skutok vracia a stále dookola ho musí znova a znova prežívať. Naďalej trpí depresiami, stavmi úzkosti, poruchami spánku, má desivé sny, trpí sociálnou fóbiou a postraumatickou depresiou. Pred skutkom sa cítila byť užitočná, dnes má pocity menejcennosti.

1.7. S poukazom na uvedené žalobkyňa navrhla, aby súd podľa § 5 zákona č. 437/2004 Z. z. zvýšil náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v najvyššej možnej miere, teda o 50 %, t.j. v peňažnom vyjadrení o sumu 10.535,20 Eur.

1.8. Ustanovenie § 12 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje nárok obete znásilnenia v súvislosti s utrpenou morálnou škodou vo výške 10 násobku minimálnej mzdy (od 01.01.2019 je minimálna mzda stanovená vo výške 520,- Eur.). Žalobkyňa žiadala priznať odškodnenie za spôsobenú morálnu škodu vo výške 5.200,- Eur.

1.9. Po viacerých opravách žaloby žalobkyňa ustálila výšku uplatneného nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na sumu 31.605,60 Eur (náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia 21.070,40 Eur + zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia 10.535,20 Eur) a žiadala priznať aj náhradu morálnej ujmy vo výške 5.200,- Eur. Keďže zmeny žaloby zo strany žalobkyne nastali pred doručením žaloby žalovanému, súd konal o zmenenej žalobe bez rozhodovania o pripustení zmeny žaloby (§ 141 Civilného sporového poriadku).

2. Na preukázanie svojich tvrdení predložila žalobkyňa psychiatrické záznamy, lekársky posudok o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia, informáciu Sociálnej poisťovne k hodnote bodu na určenie výšky úrazových dávok, žiadosť o odškodnenie obete násilného trestného činu adresovanú Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, rozsudok Okresného súdu D. č.k. XXT/XX/XXXX-XXX zo dňa XX.XX.XXXX, e-mailovú komunikáciu právneho zástupcu žalobkyne s psychiatrom žalobkyne, potvrdenia Štatistického úradu Slovenskej republiky o priemernej nominálnej mesačnej mzde zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky, vestník Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky.

3. Žalovaný sa na výzvu súdu podľa § 167 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) k žalobe nevyjadril a neuplatnil žiadne prostriedky procesnej obrany a procesného útoku.

4. Vo veci sa uskutočnili dve súdne pojednávania, dňa 11.02.2020 a 28.05.2020.

5. Žalobkyňa na súdnom pojednávaní dňa 11.02.2020 na podanej žalobe v celom rozsahu trvala a doplnila, že P..

6. Žalovaný, ktorý sa toho času nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, sa na vytýčené pojednávania nedostavil. Napriek skutočnosti, že súd ho opakovane vyzýval na oznámenie, či sa chce zúčastniť pojednávania v predmetnom spore, aby súd mohol v prípade záujmu zabezpečiť eskortu z miesta výkonu trestu odňatia slobody, s doložkou, že ak sa nevyjadrí, bude súd predpokladať, že na osobnej účasti na pojednávaní netrvá a súhlasí s prejednaním veci bez jeho prítomnosti (§ 157 ods. 2 CSP), na výzvy súdu nereagoval a počas celého konania zostal nečinný. Preto súd v zmysle § 180 CSP vec prejednal bez prítomnosti žalovaného.

7. V konaní bol ako svedok vyslúchnutý syn žalobkyne H. Q., ktorý uviedol, že kým sa „to“ neudialo, bola jeho matka iná osoba, iná žena. Bola aktívna, chodila medzi ľuďmi, stále sa stýkala s bývalými kolegyňami, každý deň chodila k bývalej kolegyni - učiteľke, ktorej pomáhala, odbehla si do mesta, hoci nemala veľa peňazí, ale napríklad na zákusok alebo vlakom do N. na bagetu. Teraz neodchádza z domu, má kolísavú náladu, syn ju nevie dostať z domu, ani aby si išla sadnúť vonku na lavičku, zájde len do obchodu. Každý mesiac s ňou chodí ambulantne k psychiatrovi. Je to s ňou ťažké, uzamkla sa do seba, niekedy má depresie, aj päť hodín sedí na mieste, hľadá do jedného letáku, prevracia strany, syn nevie, na čo myslí. Syn ju nevie dostať medzi ľudí, akoby sa bála. Momentálne sa stretáva maximálne s jednou kamarátkou, len sem tam, svedok si však ani nepamätal, kedy to bolo naposledy, popritom bývajú vedľa seba. Užíva diazepam, bez toho ani nemôže byť, aj ďalšie lieky. Až vtedy, keď užije diazepam, sa s ňou dá komunikovať, aj keď je po ňom utlmená.

8. Súd po oboznámení sa so žalobou a predloženými listinnými dôkazmi zistil tento skutkový stav:

9. Žalovaný bol rozsudkom Okresného súdu D. č.k. XXT/XX/XXXX-XXX zo dňa XX.XX.XXXX, právoplatným dňa XX.XX.XXXX, uznaný za vinného zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona na skutkovom základe, ako je uvedený v tomto rozsudku, a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Poškodená Q. O. bola so svojím nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie.

10. Z trestného rozsudku vyplýva, že dňa XX.XX.XXXX približne o XX:XX hod. v D. na križovatke ulíc U. a T. pod vplyvom toluénu a marihuany chytil obžalovaný (v tomto spore žalovaný) jednou rukou odzadu za bundu tadiaľ prechádzajúcu poškodenú (v tomto spore žalobkyňu) a túto začal ťahať po U. smerom k W., po čom F..

11. Z lekárskeho posudku, ktorý vyhotovil ošetrojúci psychiater žalobkyne P. Y. M. X., F. s.r.o., H. X., vyplýva, že žalobkyňa trpí posttraumatickou stresovou poruchou (položka 255, časť II. a IV. prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z. z.), ktorá bola ošetrojúcim lekárom ohodnotená na 1040 bodov. Lekársky posudok nie je datovaný. Vypracovaný posudok bol právnomu zástupcovi žalobkyne odoslaný psychiaterom dňa 09.05.2019.

12. Hodnota bodu pre rok 2019 stanovená v súlade so zákonom č. 437/2004 Z. z. na účely náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia je 20,26 Eur.

13. Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že žalobkyňa ako obeť násilného trestného činu požiadala aj o odškodnenie podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov vrátane odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu vo výške 5.200,- Eur.

14. Žalobkyňa si nárok na odškodnenie za spôsobenú morálnu škodu vo výške 5.200,- Eur podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov uplatnila aj žalobou v tomto konaní. Keďže na rozhodovanie o tejto časti nároku nie je daná právomoc súdu, ale o odškodnení rozhoduje a toto tiež vypláca Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, súd uznesením č.k. 10C/15/2019-66 zo dňa 20.09.2019 konanie o žalobe v časti nároku na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu vo výške 5.200,- Eur zastavil s tým, že po právoplatnosti uznesenia súd v tejto časti nároku vec postúpi Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 25.10.2019. V časti nároku na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu bola vec postúpená Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky dňa 29.10.2019.

15. Podľa § 420 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

16. Podľa § 444 OZ, pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

17. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia“), sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následok“).

18. Podľa § 2 ods. 3 písm. a) až c) zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, na účely tohto zákona

a) poškodenie na zdraví je poškodenie zdravia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví,

b) poškodený je osoba, ktorá utrpela poškodenie na zdraví,

c) poskytovateľ náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „poskytovateľ náhrady“) je osoba, ktorá je povinná poskytnúť náhradu podľa osobitných predpisov.

19. Podľa § 4 ods. 1 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

20. Podľa § 4 ods. 2 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za sťaženie spoločenského uplatnenia sú ustanovené v prílohe č. 1 v II. a IV. časti.

21. Podľa § 5 ods. 1 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 7 a 8).

22. Podľa § 5 ods. 2 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 2% z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu podľa odseku 1, za jeden bod a výsledná suma sa zaokrúhli na najbližšie celé euro smerom nahor.

23. Podľa § 5 ods. 4 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ustanoví výšku náhrady za bolesť a výšku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia určenú podľa odseku 2 opatrením vyhláseným v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uverejnením oznámenia o jeho vydaní najneskôr do 31. mája príslušného kalendárneho roka.

24. Podľa § 5 ods. 5 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50%.

25. Podľa opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. mája 2019 č. SO7592-2019-OL, výška náhrady za bolesť a výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2019 za jeden bod je 20,26 Eur.

26. Podľa § 193 CSP, súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

27. Z vykonaného dokazovania, po vyhodnotení všetkých dôkazov jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti, mal súd preukázané, že žaloba žalobkyne je dôvodná.

28. Z ustanovenia § 193 CSP jednoznačne vyplýva, že súd je v civilnom konaní viazaný rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 2 Cz 16/92 zo dňa 11.05.1993, uverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 35/1993 vyslovil právny záver, že „v občianskom súdnom konaní je súd viazaný nielen rozhodnutím v trestnom konaní o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, ale aj právnou kvalifikáciou skutku a tým aj formou zavinenia predpokladanom trestným zákonom“. Rovnako súd poukazuje na názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Cdo 4179/2007 zo dňa 13.01.2009, podľa ktorého „súd je viazaný výrokom rozsudku vydaného v trestnom konaní a nie jeho odôvodnením. Nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť výroku takého rozhodnutia, ani procesného postupu vedúceho k jeho vydaniu“.

29. S poukazom na vyššie uvedené zdôvodnenie viazanosti súdu v civilnom spore podľa ustanovenia § 193 CSP súd vychádzal pri svojom rozhodovaní zo skutkového stavu tak, ako bol opísaný vo výroku trestného rozsudku Okresného súdu D. č.k. XXT/XX/XXXX-XXX zo dňa XX.XX.XXXX a z ktorého vyplýva, že došlo k naplneniu všetkých predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovaného za škodu podľa ustanovenia § 420 ods. 1 OZ, t.j. že žalovaný sa dopustil zavineného protiprávneho konania - zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a že v príčinnej súvislosti s týmto konaním žalovaného vznikla žalobkyni škoda.

30. Pokiaľ ide o škodu, ktorú si žalobkyňa v konaní uplatnila, táto žiadala priznať náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 21.070,40 Eur a zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia 10.535,20 Eur, spolu 31.605,60 Eur. V zmysle § 444 OZ sa sťaženie spoločenského uplatnenia odškodňuje jednorazovo.

31. Podľa lekárskeho posudku o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia vypracovaného P. Y. M. X., F. s.r.o., H. X., ošetrovujúcim psychiatrom žalobkyne, žalobkyňa trpí posttraumatickou stresovou poruchou (položka 255, časť II. a IV. prílohy č. 1 zákona č. 437/2004 Z. z.), ktorá bola ohodnotená na 1040 bodov.

32. Súd postupujúc podľa § 5 ods. 1 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia pri určení výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku. Výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa potom určuje sumou 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu, za jeden bod. Podľa potvrdenia Štatistického úradu Slovenskej republiky priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky v roku 2018 dosiahla 1.013,- Eur. Výška náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2019 za jeden bod tak predstavuje 20,26 Eur.

33. Skutočnosť, že protiprávnym konaním (trestným činom znásilnenia) došlo k zásahu do zdravia a telesnej integrity žalobkyne, nebola v konaní sporná. Rovnako nie je sporné, že v súvislosti, resp. v dôsledku poškodenia jej zdravia má žalobkyňa preukázateľne nepriaznivé následky v jej osobnej sfére, ako aj vo sfére súkromného a rodinného života. Ako vyplýva z predloženého lekárskeho posudku, ako aj psychiatrických záznamov, ktoré sú súčasťou tohto posudku, žalobkyňa trpí posttraumatickou stresovou poruchou. Uvedený skutok má nepochybne vplyv na realizáciu životných úkonov žalobkyne, ktorá nemôže plnohodnotne žiť, nastala u nej redukcia interpersonálnych interakcií a komunikácie, keď sa v obave o život vyhýba kontaktu s ľuďmi, zriedka opúšťa byt, neudržiava kontakt s priateľmi ani príbuznými, žije utiahnuto, vo svojom vlastnom svete a myšlienkach, emočne otupená, bez záujmu, nič ju nebaví, trpí poruchami spánku, pravidelne navštevuje psychiatra, užíva psychiatrom predpísanú farmakologickú liečbu. Pred skutkom sa cítila byť užitočná, aj vo svojom vyššom veku bola aktívna, stýkala sa s bývalými kolegami, chodila na brigády, smiala sa. Dnes sa nevie smiať ani plakať. Má pocity menejcennosti, považuje sa za odpísanú, najradšej je sama. S príjmom vo forme starobného dôchodku 283,- Eur žije v prenajatej garsónke so synom, ktorý je nezamestnaný, pričom po vyplatení nájmu jej zostane k dispozícii suma 70,- Eur.

34. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Sťažením spoločenského uplatnenia je preto potrebné rozumieť jednak vylúčenie, či obmedzenie účasti poškodeného na plnom osobnom a rodinnom, spoločenskom, politickom, kultúrnom a športovom živote, jednak sťaženie, či dokonca priamo znemožnenie výkonu či voľby povolania, voľbu životného partnera, prípadne možnosti ďalšieho sebavzdelávania (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo 49/2012 zo dňa 28.11.2013).

35. Platná právna úprava počítá aj s možnosťou zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia najviac o 50 % (§ 5 ods. 5 zákona o náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia), pričom aktuálna judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky túto možnosť nespája výlučne s uznaním invalidity (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 212/2010 zo dňa 29.11.2011). Takéto zvýšenie prichádza do úvahy v takých prípadoch, kde paušalizovaná náhrada sťaženia spoločenského uplatnenia cez bodové hodnotenie celkom zjavne neplní dostatočne satisfakčnú a reparačnú funkciu a je na mieste a v záujme spravodlivého usporiadania porušených vzťahov túto náhradu súdom zvýšiť.

36. Ako vyplýva z právneho názoru vysloveného v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 170/2008 zo dňa 29.10.2009, „posúdenie, či u konkrétneho poškodeného ide o prípad hodný osobitného zreteľa, je výlučne úlohou súdu, pričom právna úprava nijakým, ani demonštratívnym spôsobom neuvádza, aké poškodenie zdravia, respektíve aké následky takéhoto poškodenia zakladajú nárok na mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Súd vychádza jednak z lekárskeho posudku, základného bodovania poškodení, ale tiež musí prihliadať na to, aké zmeny poškodenie zdravia vyvolalo v živote dotknutej osoby vo vzťahu k stavu pred poškodením. Okolnosti hodné osobitného zreteľa by mali byť posudzované s ohľadom na individuálneho poškodeného, bez ohľadu na to, či spôsob života pred poškodením vykazoval znaky vysokého spoločenského angažovania v oblasti umenia, vedy, športu či politiky, alebo viedol tzv. bežný život. Uprednostňovanie určitých spoločensky preferovaných povolaní a voľnočasových aktivít nazeraných ako vysoko kultúrne pred iným zamestnaním (v tomto prípade povolaním baníka) a bežnými rodinnými aktivitami (záhrada, vnúčence) je nekorektné nielen z hľadiska etiky, ale, a to najmä, je v konečnom dôsledku porušením zásady rovnosti účastníkov občianskeho konania a ochrany slabšieho prítomnej osobitne vo veciach pracovných, rodinných a najnovšie vo veciach ochrany spotrebiteľa“. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 3Cdo/209/2017 zo dňa 21.07.2018 tiež uviedol, že „zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. sa neobmedzuje len na prípady vysokej úrovne predchádzajúceho uplatnenia poškodeného v spoločnosti (v kultúrnej, umeleckej, športovej a podobnej sfére života), ale je opodstatnené aj v prípadoch ďalších, v ktorých to odôvodňujú individuálne okolnosti zistené vykonaným dokazovaním. V praxi všeobecných súdov ide o okolnosti najrozmanitejšej povahy, ktoré môžu, avšak nemusia odzrkadľovať mieru spoločenského angažovania sa poškodeného pred škodovou udalosťou.“.

37. Vzhľadom na okolnosti tohto prípadu má súd za to, že je daný aj dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 %, teda v najväčšom rozsahu. Maloletí a osoby vyššieho veku požívajú v našom právnom poriadku zvýšenú ochranu. Žalobkyňa sa stala obeťou zločinu znásilnenia vo veku 75 rokov (žalovaný mal v čase činu vek 22 rokov) a pred týmto činom mohla dôvodne očakávať, že ako starobná dôchodkyňa svoj život dožije v pokoji, podľa svojich predstáv, a podľa svojich možností kvalitne. Namiesto toho sa musela vyrovnáť s predstavou smrti, keď neverila, že prežije útok žalovaného, ktorý jej pri čine opakoval, že ju zabije, aj s obavami z ohrozenia svojho zdravia prenosnou alebo nákazlivou chorobou, keďže žalovaný užíval návykové látky a aj v čase činu bol pod ich vplyvom. Obeťou znásilnenia sa žalobkyňa ako osoba vyššieho veku stala v čase, keď už vzhľadom na svoj vek 20 rokov s nikým pohlavne nežila. Následkom tohto činu trpí stavmi úzkosti, depresiou, sociálnou fóbiou, poruchami spánku. Má desivé sny, skutok sa jej v myšlienkach neustále vracia. Jej život je degradovaný, sústredený najmä na pobyt doma, s vylúčením spoločenských stykov aj medziľudských kontaktov. Obava z ľudí je znásobená tým, že žalobkyňa mala v meste pocit, že videla žalovaného, aj keď pripustila, že asi to nebol on. Vzhľadom na vyšší vek žalobkyne pritom už nie je predpoklad, že sa jej s odstupom času podarí túto udalosť prekonať tak, aby mohla zvyšok svojho života prežiť plnohodnotne. Aj preto súd považuje

nárok žalobkyne na odškodnenie dôsledkov poškodenia zdravia prostredníctvom zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia za opodstatnený a adekvátny a jeho priznanie za spravodlivé.

38. Záverom považuje súd je nevyhnutné dodať, že žalovaný bol v priebehu celého konania nečinný, k žalobe žalobkyne sa nevyjadril, nepoprel skutkové tvrdenia obsiahnuté v žalobe ani nespochybnil uplatnený nárok, a to ani v časti. Hoci procesná pasivita žalovaného v konaní nemôže mať za následok povinnosť súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok, súd má za to, že žalobkyňa v tomto prípade svoj nárok preukázala aj dostatočne zdôvodnila.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku a žalobkyňi priznal náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 21.070,40 Eur, čo zodpovedá bodovému ohodnoteniu sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne 1040 bodov určenému v lekárskom posudku (pri hodnote bodu na rok 2019 stanovenej na účely náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 20,26 Eur) a zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50 %, teda 10.535,20 Eur, spolu 31.605,60 Eur.

40. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

41. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

42. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa mala v spore plný úspech, preto má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. O výške tejto náhrady rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia, prostredníctvom Okresného súdu Lučenec, Filákovská cesta 287, 984 01 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Exekučný poriadok).